

**Quality of life of Aromatic Juice Coconut farmers participating in the large land plot agricultural extension system, Damnoen Saduak District, Ratchaburi province**

Rutairat Tianate<sup>1</sup> and Metta Rengkounkway<sup>2</sup>

Received	Reviewed	Revised	Accepted
19/08/2564	23/09/2564	24/09/2564	29/09/2564

**Abstract**

The objectives of this research were to study 1) personal factors of farmers 2) economic factors of farmers 3) factors supported by the large land plot agricultural extension system 4) knowledge of farmers relating the large land plot agricultural extension system 5) quality of life of farmers and 6) relationships between personal factors, economic factors, factors supported by the large land plot agricultural extension system, knowledge relating the large land plot agricultural extension system and the quality of life of farmers. The population in this study was 190 Aromatic Juice Coconut farmers who participated in the large land plot agricultural extension system project in Damnoen Saduak District, Ratchaburi Province. A total of 127 farmers were selected as the research sample. Data were collected using questionnaires and analyzed by using descriptive statistics including frequency, percentage, mean, standard deviation, maximum and minimum values and inferential statistics Chi-square.

The research results showed that 1) Most of the farmers were male (63.8%) with average age at 59.17 years, graduated primary school at 62.2%, average number of household members at 3.96, and average experience in coconut cultivation at 11.17 years. Membership of one agricultural group was 48.8%, and the duration of participating in the large land plot agricultural extension system of the Aromatic Juice Coconut project was an average of 2.25 years. 2) Most farmers had an average area of 15.24 rai in coconut cultivation. Land holding for planting Aromatic Juice Coconut was their own at 73.2%. Average income from coconut cultivation was 261,251.97 baht/rai. Average cost was 90,282.68 baht/year. Average number of workers was 2.5 persons. They accessed to their own source of funds at 90.6% and having one distribution channel of Aromatic

---

<sup>1</sup> Kasetsart University, Email- rutairat.t@ku.th

<sup>2</sup> Agricultural Extensionist, Damnoen Saduak District Agricultural Extension Office, Damnoen Saduak, Ratchaburi, Email- agrmec@ku.ac.th

Juice Coconut was 92.9%. 3) Most farmers received appropriate knowledge and technology support on 4 topics including cultivation and care methods of Aromatic Juice Coconuts, cost reduction to increases productivity, Good Agricultural Practices (GAP) and Individual Farm Production Plan (IFPP) at 96.9%. Farmers received supported agricultural inputs as chemical fertilizers at 90.6% and received marketing support through trade show at 2.4%. 4) Farmers' knowledge relating the large land plot agricultural extension system was in high level at 85.8%. 5) Farmers had highest average quality of life in terms of social relations, followed by work, self-development and economic aspect. ( $\bar{X} = 2.74$ ,  $\bar{X} = 2.52$ ,  $\bar{X} = 2.45$  และ  $\bar{X} = 2.18$  , respectively) 6) The hypothesis testing results showed that the duration of participation in the large land plot agricultural extension system of the aromatic juice coconut project, land holdings as their own, income, expenditure and farmers' knowledge relating the large land plot agricultural extension system was found to be related statistically significant at 0.05 level to the overall quality of life and in each aspect.

## คุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวน้ำหอมที่เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริม การเกษตรแบบแปลงใหญ่ ในอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

ฤทัยรัตน์ เตี้ยเนตร<sup>3</sup> และเมตตา เร่งชวนขวย<sup>4</sup>

### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร 2) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจของเกษตรกร 3) ปัจจัยที่เกษตรกรได้รับการสนับสนุนจากการเข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ 4) ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ 5) คุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวน้ำหอม และ 6) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยที่เกษตรกรได้รับการสนับสนุนจากการเข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ และความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่กับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวน้ำหอมที่เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ในอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ เกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวน้ำหอมที่เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ในอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี จำนวน 190 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 127 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุดและค่าต่ำสุด และสถิติอนุमान ได้แก่ ไคสแควร์

ผลการวิจัย พบว่า 1) เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 63.8 อายุเฉลี่ย 59.17 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 62.2 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.96 คน ประสบการณ์ในการปลูกมะพร้าว น้ำหอมเฉลี่ย 11.17 ปี การเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตร 1 กลุ่ม ร้อยละ 48.8 และระยะเวลาการเข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่มะพร้าว น้ำหอมเฉลี่ย 2.25 ปี 2) เกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นที่ในการปลูกมะพร้าว น้ำหอมเฉลี่ย 15.24 ไร่ ลักษณะการถือครองที่ดินในการปลูกมะพร้าว น้ำหอมเป็นของตนเอง ร้อยละ 73.2 รายได้จากการปลูกมะพร้าว น้ำหอมเฉลี่ย 261,251.97 บาท/ไร่ รายจ่ายเฉลี่ย 90,282.68 บาท/ปี จำนวนแรงงานเฉลี่ย 2.5 คน การเข้าถึงแหล่งเงินทุน 1 แหล่ง ร้อยละ 97.6 และช่องทางการจำหน่ายมะพร้าว น้ำหอม 1 ช่องทาง ร้อยละ 92.9 3) เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่เหมาะสม 4 เรื่อง ได้แก่ การปลูกและวิธีการดูแลรักษามะพร้าว น้ำหอม การลดต้นทุนเพิ่มผลผลิต การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) และการทำแผนผลิตรายบุคคล (IFPP) ร้อยละ 96.9 เกษตรกรได้รับปัจจัยการผลิตทางการเกษตรในด้านการสนับสนุนปุ๋ยเคมี ร้อยละ 90.6 และได้รับการสนับสนุนด้านการตลาดโดยจำหน่ายงาน

<sup>3</sup> มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, Email- rutairat.t@ku.th

<sup>4</sup> สำนักงานส่งเสริมการเกษตร อำเภอดำเนินสะดวก ดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี, Email- rutairat.t@ku.th

แสดงสินค้า ร้อยละ 2.4 4) ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 85.8 5) เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตเฉลี่ยสูงสุดด้านความสัมพันธ์ทางสังคม รองลงมา คือด้านการทำงาน ด้านการพัฒนาตนเอง และด้านเศรษฐกิจ ( $\bar{X} = 2.74, \bar{X} = 2.52, \bar{X} = 2.45$  และ  $\bar{X} = 2.18$  ตามลำดับ) 6) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ระยะเวลาการเข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ มะพร้าวน้ำหอม ลักษณะการถือครองที่ดิน รายได้ รายจ่าย และ ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตโดยรวมและรายด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

**คำสำคัญ:** คุณภาพชีวิต, มะพร้าวน้ำหอม, ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่, อำเภอตำบองเพชร จังหวัดราชบุรี

## บทนำ

การพัฒนาคุณภาพชีวิตมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ การพัฒนาและส่งเสริมสนับสนุน ให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตและสภาพแวดล้อมต่างๆ รวมทั้งทางด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจล้วนแล้วมีความสำคัญและส่งผลต่อความเป็นอยู่ที่ดี และความเจริญก้าวหน้าของประเทศ ความสำคัญในการศึกษาคุณภาพชีวิตของประชาชนเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข และวางแผนนโยบายของประเทศ เพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนาอย่างประเทศไทย จะเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ภาครัฐให้ความสำคัญโดยยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

คุณภาพชีวิตที่ดีนั้นเป็นสิ่งที่ประชาชนทุกคนควรได้รับ รวมทั้งอาชีพเกษตรกรด้วย ซึ่งถือเป็นกระดูกสันหลังของชาติ หากเกษตรกรทุกคนมีคุณภาพชีวิตที่ดีแล้ว ย่อมเป็นกำลังในการทำหน้าที่ของตนเพื่อพัฒนาประเทศ ซึ่งจะทำให้ได้เปรียบในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ กล่าวคือเศรษฐกิจของประเทศจะแข็งแกร่งได้มากขึ้นขึ้นอยู่กับระดับการพัฒนาด้านทรัพยากรมนุษย์เป็นสิ่งสำคัญซึ่งทรัพยากรนั้นต้องมีคุณภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีด้วย (Janpan, P.,1997)

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งมีหน้าที่ในการดูแลและช่วยเหลือเกษตรกร จึงดำเนินการนโยบายสำคัญ เน้นให้ความสำคัญเรื่องการผลิตต้นทุนที่ใช้ในการผลิต และการเพิ่มโอกาสในการแข่งขันให้กับเกษตรกร ซึ่งหนึ่งในเรื่องที่สำคัญ คือ โครงการระบบส่งเสริมการเกษตร แบบแปลงใหญ่ โดยกรมส่งเสริมการเกษตรซึ่ง มีภารกิจในการส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรของเกษตรกรให้ มีคุณภาพมีการผลิตร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยให้เกษตรกรเป็นศูนย์กลางในการดำเนินงาน

จังหวัดราชบุรีมีพื้นที่ปลูกมะพร้าว น้ำหอมมากที่สุดคืออำเภอดำเนินสะดวก มีเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนพื้นที่ปลูกมะพร้าว น้ำหอมกับกรมส่งเสริมการเกษตร จำนวน 21,000 ไร่ (Damnoen Saduak District Agriculture Office Ratchaburi Province, 2020) ทั้งนี้ทั้งนั้นเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าว น้ำหอมก็เป็นประชากรกลุ่มหนึ่งที่ประสบปัญหาคุณภาพชีวิต เช่น การบริหารจัดการเกษตร การขาดแคลนแรงงาน การเช่าที่ดิน และราคาปัจจัยการผลิตต่างๆ ที่สูงขึ้น ทำให้รายจ่ายของเกษตรกรเพิ่มขึ้น เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อยที่มีลักษณะต่างคนต่างทำไม่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ไม่มีการรวมกลุ่มจึงขาดอำนาจต่อรองราคาอาจส่งผลกระทบต่อราคามะพร้าว น้ำหอมในอนาคต ปัญหาต่างๆ เหล่านี้ล้วนแล้วแต่ส่งผลกระทบต่อการค้าชีวิตในด้านต่างๆ ของเกษตรกร

สำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี จึงได้มีการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มแปลงใหญ่มะพร้าว น้ำหอมเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ และช่วยเหลือกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าว น้ำหอมในอำเภอดำเนินสะดวกให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยให้เกิดการรวมกลุ่มกันของเกษตรกร ซึ่งจะได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่เหมาะสมในด้านต่างๆ ทั้งความรู้เกี่ยวกับระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ และความรู้และเทคโนโลยีที่เกี่ยวกับการผลิตมะพร้าว น้ำหอมให้มีคุณภาพตรงตามมาตรฐานสินค้าเกษตร ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุน เพื่อเพิ่มผลผลิตได้ มีการสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันทำให้เกิดความสัมพันธ์ทางสังคมที่ดี รวมถึงการได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตทางการเกษตรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การปลูกมะพร้าว น้ำหอม และการสนับสนุนด้านการตลาดให้กับเกษตรกร ซึ่งเกษตรกรจะสามารถนำความรู้ต่างๆ ที่ได้จากการเข้าร่วมกลุ่มแปลงใหญ่ มาช่วยกันคิดวิเคราะห์ และวางแผนในการพัฒนาการทำงาน และพัฒนาตนเองเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตรของตนเอง มีผลต่อคุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจที่ดีของตนเอง และครอบครัว ซึ่งจะส่งผลให้คุณภาพชีวิตเกษตรกรมีความเป็นอยู่ที่ดีได้

ดังนั้นการศึกษาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าว น้ำหอมที่เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ในอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี จึงมีความสำคัญเพื่อให้ทราบและเกิดความเข้าใจในระดับของคุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าว น้ำหอมที่เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ในอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี รวมถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับระดับของคุณภาพชีวิตของเกษตรกร เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา รวมถึงได้รูปแบบ ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าว น้ำหอมในอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี และในพื้นที่อื่นๆ ให้เกษตรกรมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนายุทธศาสตร์ในระดับจังหวัดและระดับประเทศ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจได้อย่างยั่งยืนต่อไป

## วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวที่เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตร แบบแปลงใหญ่ในอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ในด้านปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร ปัจจัยด้านเศรษฐกิจของเกษตรกร ปัจจัยที่เกษตรกรได้รับการสนับสนุนจากการเข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ และความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

## สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวที่เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ในอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี
2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจของเกษตรกร มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวที่เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตร แบบแปลงใหญ่ ในอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี
3. ปัจจัยที่เกษตรกรได้รับการสนับสนุนจากการเข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตร แบบแปลงใหญ่ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวที่เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ในอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี
4. ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวที่เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตร แบบแปลงใหญ่ในอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

## ขอบเขตการวิจัย

**ขอบเขตด้านประชากร** ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ เกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวที่เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตร แบบแปลงใหญ่ ในอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ตั้งแต่ปี 2560-2563 กับสำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินสะดวก กรมส่งเสริมการเกษตร จำนวน 190 ราย (สำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินสะดวก, 2020)

**ขอบเขตด้านพื้นที่** ศึกษาเฉพาะตำบลที่มีเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวที่เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตร แบบแปลงใหญ่ในพื้นที่อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี จำนวน 12 ตำบล คือ ตำบลดำเนินสะดวก ตำบลท่าหนด ตำบลขุนพิทักษ์ ตำบลดอนไผ่ ตำบลบัวงาม ตำบลประสาธลสิทธิ์ ตำบลดอนคลัง ตำบลแพงพวย ตำบลสีห์หมื่น ตำบลศรีสุราษฎร์ ตำบลดอนกรวย และตำบลบ้านไร่

**ขอบเขตด้านเนื้อหา** การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวน้ำหอมที่เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตร แบบแปลงใหญ่ ในอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ตามแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตจากแบบชี้วัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อ ฉบับภาษาไทย (WHOQOL-BREF-THAI) และ European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions (2004) ซึ่งมีตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม 2) ด้านการพัฒนาตนเอง 3) ด้านการทำงาน 4) ด้านเศรษฐกิจ

### ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวน้ำหอมที่เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตร แบบแปลงใหญ่ ในอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี จำนวน 190 ราย

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 127 รายโดยใช้สูตรของเครจซี่และมอร์แกน (krejcie & Morgan อ้างใน Ekakul, T., 2000)

เครื่องมือและการทดสอบเครื่องมือเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ประกอบด้วย คำถามปลายปิด (closed question) และคำถามปลายเปิด (Open – ended question) โดยแบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ ตอนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร ตอนที่ 2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจของเกษตรกร ตอนที่ 3 ปัจจัยที่เกษตรกรได้รับการสนับสนุนจากการเข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตร แบบแปลงใหญ่ ตอนที่ 4 ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับระบบส่งเสริมการเกษตร แบบแปลงใหญ่ ตอนที่ 5 คุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวน้ำหอมที่เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตร แบบแปลงใหญ่ ในอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

การหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญเพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามจากแนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิดในการวิจัยเพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย ที่มีความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหาและภาษาที่สื่อความหมายถูกต้องชัดเจน

ทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทำการทดสอบกับเกษตรกร ผู้ปลูกมะพร้าวน้ำหอมที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 30 คน แล้วนำแบบสอบถามมาคำนวณหาความเชื่อมั่นของความรู้เกี่ยวกับระบบส่งเสริมการเกษตร แบบแปลงใหญ่ของเกษตรกรโดยใช้ KR – 20 ของคูเดอร์ริชาร์ดสัน 20 (Kuder - Recharson) ได้ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.910 และ คุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวน้ำหอมที่เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตร แบบแปลงใหญ่ ในอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's Alpha Coefficient เท่ากับ 0.821

### การวัดค่าและแปลความหมาย

ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับระบบส่งเสริมการเกษตร แบบแปลงใหญ่ วัดจากการให้คะแนนเป็นรายชื่อ จำนวน 24 ข้อ การวัดค่าตัวแปรเป็น 2 ค่า มีคำตอบให้เลือกเพียงคำตอบเดียว คือ ใช่ และ ไม่ใช่ ตอบถูกให้คะแนนเป็น 1 คะแนน ตอบไม่ถูกให้คะแนนเป็น 0 คะแนน การแปลความหมายใช้สูตรคำนวณแบ่งช่วงคะแนนความรู้โดยใช้หลักเกณฑ์กำหนดช่วงคะแนนตามการแบ่งอัตรภาคชั้น คือ คะแนนความรู้ 17 – 24 คะแนน (มีความรู้ในระดับมาก) คะแนนความรู้ 9 – 16 คะแนน (มีความรู้ในระดับปานกลาง) และคะแนนความรู้ 0 – 8 คะแนน (มีความรู้ในระดับน้อย)

คุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าว น้ำหอมที่เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ในอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี มีการวัดค่าตัวแปรเป็น 3 ระดับ คือ 3 คะแนน (มีคุณภาพชีวิตระดับมาก) 2 คะแนน (มีคุณภาพชีวิตระดับปานกลาง) และ 1 คะแนน (มีคุณภาพชีวิตระดับน้อย) การแปลความหมายใช้สูตรคำนวณความกว้างของอัตรภาคชั้นแปลความหมายของค่าเฉลี่ยของคำตอบแต่ละกลุ่ม คือ 2.34 – 3.00 คะแนน (คุณภาพชีวิตระดับมาก) 1.67 – 2.33 คะแนน (คุณภาพชีวิตระดับปานกลาง) และ 1.00 – 1.66 คะแนน (คุณภาพชีวิตระดับน้อย)

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุด และใช้สถิติอนุมาน ได้แก่ ไคสแควร์ สำหรับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร ปัจจัยทางเศรษฐกิจของเกษตรกร ปัจจัยที่เกษตรกรได้รับการสนับสนุนจากการเข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตร แบบแปลงใหญ่ และความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับระบบส่งเสริมการเกษตร แบบแปลงใหญ่ กับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าว น้ำหอมที่เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

### ผลการวิจัย

**ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร** พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 63.8 อายุเฉลี่ย 59.17 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 62.2 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.96 คน ประสบการณ์ในการปลูกมะพร้าว น้ำหอมเฉลี่ย 11.17 ปี การเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตร 1 กลุ่ม ร้อยละ 48.8 และระยะเวลาการเข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ มะพร้าว น้ำหอมเฉลี่ย 2.25 ปี

**ปัจจัยทางเศรษฐกิจของเกษตรกร** พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นที่ในการปลูกมะพร้าว น้ำหอมเฉลี่ย 15.24 ไร่ ลักษณะการถือครองที่ดินในการปลูกมะพร้าว น้ำหอมเป็นของตนเอง ร้อยละ 73.2 รายได้จากการปลูกมะพร้าว น้ำหอมเฉลี่ย 261,251.97 บาท/ปี รายจ่ายในการปลูกมะพร้าว น้ำหอมเฉลี่ย 90,282.68 บาท/ปี จำนวนแรงงานในการปลูกมะพร้าว น้ำหอมเฉลี่ย 2.5 คน การเข้าถึงแหล่งเงินทุน 1 แหล่ง ร้อยละ 97.6 และช่องทางการจำหน่ายมะพร้าว น้ำหอม 1 ช่องทาง ร้อยละ 92.9

**ปัจจัยที่เกษตรกรได้รับการสนับสนุนจากการเข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่** ได้รับการสนับสนุน 3 ด้าน ได้แก่ (1) องค์ความรู้และเทคโนโลยีที่เหมาะสมของเกษตรกรพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่เหมาะสม 4 เรื่อง ได้แก่ การปลูกและวิธีการดูแลรักษามะพร้าวน้ำหอม การลดต้นทุนเพื่อเพิ่มผลผลิต การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) และการทำแผนผลิตรายบุคคล (IFPP) คิดเป็นร้อยละ 96.9 รองลงมาเรื่องการศึกษาดูงาน คิดเป็นร้อยละ 70.9 เรื่องการจัดทำบัญชีครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 67.7 การเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร ได้แก่ การแปรรูปมะพร้าวน้ำหอม และการเชื่อมโยงการตลาด คิดเป็นร้อยละ 66.9 และ การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน คิดเป็นร้อยละ 65.4 (2) ปัจจัยการผลิตทางการเกษตร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับปุ๋ยเคมี คิดเป็นร้อยละ 90.6 รองลงมาได้รับปุ๋ยอินทรีย์ คิดเป็นร้อยละ 59.8 ได้รับสารเคมีที่ใช้ในการป้องกันและกำจัดโรคและแมลงของมะพร้าวน้ำหอม ได้แก่ สารกำจัดแมลงศัตรูพืชไซเปอร์เมทิล 35% สารกันราคาร์เบนดาซิม คิดเป็นร้อยละ 47.2 และได้รับสารเคมีที่ใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพของมะพร้าวน้ำหอม ได้แก่ แคลเซียม โบรอน คิดเป็นร้อยละ 29.9 (3) การสนับสนุนด้านการตลาด พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนด้านการตลาดโดยจำหน่ายผ่านงานแสดงสินค้า คิดเป็นร้อยละ 2.4 รองลงมาได้รับการสนับสนุนด้านการตลาดโดยจำหน่ายผ่านวิสาหกิจชุมชน จำหน่ายผ่านห้างสรรพสินค้า และจำหน่ายที่ตลาดเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 1.6 และได้รับการสนับสนุนด้านการตลาดจำหน่ายผ่านตลาดออนไลน์และจำหน่ายผ่านกลุ่มแปลงใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 0.8

**ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับระบบส่งเสริมการเกษตร แบบแปลงใหญ่** ในภาพรวม เกษตรกรส่วนใหญ่มีระดับความรู้เกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตร แบบแปลงใหญ่อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 85.8 และมีความรู้ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 14.2

**คุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวน้ำหอมที่เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ในอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี**

ในภาพรวม เกษตรกรส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ค่าเฉลี่ย 2.74 ด้านการพัฒนาตนเอง ค่าเฉลี่ย 2.45 ด้านการทำงาน ค่าเฉลี่ย 2.52 มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก ส่วนในด้านเศรษฐกิจ ค่าเฉลี่ย 2.18 มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร

คุณภาพชีวิตของเกษตรกร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพชีวิต ของเกษตรกร
1. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	2.74	0.451	มาก
2. ด้านการพัฒนาตนเอง	2.45	0.543	มาก
3. ด้านการทำงาน	2.52	0.516	มาก
4. ด้านเศรษฐกิจ	2.18	0.489	ปานกลาง
รวมทุกด้าน	2.47	0.499	มาก

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร ปัจจัยทางเศรษฐกิจของเกษตรกร ปัจจัยที่เกษตรกรได้รับการสนับสนุนจากการเข้าร่วมโครงการฯ และความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับระบบส่งเสริมการเกษตร แบบแปลงใหญ่กับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร

ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร พบว่า ระยะเวลาการเข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่มะพร้าวน้ำหอม มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ปัจจัยทางเศรษฐกิจของเกษตรกร พบว่า ลักษณะการถือครองที่ดินในการปลูกมะพร้าวน้ำหอม และรายจ่ายในการปลูกมะพร้าวน้ำหอม มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตด้านการพัฒนาตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 รายได้จากการปลูกมะพร้าวน้ำหอมมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตด้านการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และรายจ่ายในการปลูกมะพร้าวน้ำหอม มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ปัจจัยที่เกษตรกรได้รับการสนับสนุนจากการเข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตร แบบแปลงใหญ่ของเกษตรกรพบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านการพัฒนาตนเอง ด้านการทำงาน และด้านเศรษฐกิจ

ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับระบบส่งเสริมการเกษตร แบบแปลงใหญ่ พบว่า ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับระบบส่งเสริมการเกษตร แบบแปลงใหญ่ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตด้านการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยที่เกษตรกรได้รับการสนับสนุนจากการเข้าร่วมโครงการฯ และความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับระบบส่งเสริมการเกษตร แบบแปลงใหญ่กับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร

ผลการทดสอบสมมติฐาน	คุณภาพชีวิตของเกษตรกร				รวมทุกด้าน
	ด้าน	ด้านการ	ด้าน	ด้าน	
	ความสัมพันธ์ ทางสังคม	พัฒนา ตนเอง	การ ทำงาน	เศรษฐกิจ	
<b>ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร</b>					
เพศ	0.576 <sup>ns</sup>	1.881 <sup>ns</sup>	1.882 <sup>ns</sup>	3.138 <sup>ns</sup>	0.914 <sup>ns</sup>
อายุ	3.652 <sup>ns</sup>	6.599 <sup>ns</sup>	5.879 <sup>ns</sup>	2.996 <sup>ns</sup>	6.083 <sup>ns</sup>
ระดับการศึกษา	3.482 <sup>ns</sup>	3.806 <sup>ns</sup>	8.487 <sup>ns</sup>	6.240 <sup>ns</sup>	3.399 <sup>ns</sup>
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	4.700 <sup>ns</sup>	6.764 <sup>ns</sup>	4.388 <sup>ns</sup>	7.690 <sup>ns</sup>	4.692 <sup>ns</sup>
ประสบการณ์ในการปลูก มะพร้าว น้ำหอม	3.354 <sup>ns</sup>	6.542 <sup>ns</sup>	2.630 <sup>ns</sup>	5.652 <sup>ns</sup>	4.098 <sup>ns</sup>
การเป็นสมาชิกกลุ่มทาง การเกษตร	4.456 <sup>ns</sup>	3.436 <sup>ns</sup>	4.543 <sup>ns</sup>	5.996 <sup>ns</sup>	3.673 <sup>ns</sup>
ระยะเวลาการเข้าร่วม โครงการระบบส่งเสริม การเกษตรแบบแปลงใหญ่ มะพร้าว น้ำหอม	13.587*	5.570 <sup>ns</sup>	9.720 <sup>ns</sup>	8.170 <sup>ns</sup>	6.692 <sup>ns</sup>
<b>ปัจจัยทางเศรษฐกิจของเกษตรกร</b>					
พื้นที่ในการปลูกมะพร้าว น้ำหอม	5.539 <sup>ns</sup>	7.328 <sup>ns</sup>	5.688 <sup>ns</sup>	2.395 <sup>ns</sup>	4.319 <sup>ns</sup>
ลักษณะการถือครองที่ดินใน การปลูกมะพร้าว น้ำหอม	11.222 <sup>ns</sup>	13.771*	2.984 <sup>ns</sup>	7.950 <sup>ns</sup>	15.590*
รายได้จากการปลูกมะพร้าว น้ำหอม	3.773 <sup>ns</sup>	8.606 <sup>ns</sup>	10.394*	9.387 <sup>ns</sup>	7.936 <sup>ns</sup>
รายจ่ายในการปลูกมะพร้าว น้ำหอม	4.329 <sup>ns</sup>	21.105*	10.097 <sup>ns</sup>	15.689*	12.673 <sup>ns</sup>
จำนวนแรงงานในการปลูก มะพร้าว น้ำหอม	1.419 <sup>ns</sup>	1.416 <sup>ns</sup>	0.784 <sup>ns</sup>	1.083 <sup>ns</sup>	2.021 <sup>ns</sup>

การเข้าถึงแหล่งเงินทุน	3.817 <sup>ns</sup>	0.051 <sup>ns</sup>	0.830 <sup>ns</sup>	0.155 <sup>ns</sup>	0.753 <sup>ns</sup>
ช่องทางการจำหน่าย	9.393 <sup>ns</sup>	1.286 <sup>ns</sup>	1.972 <sup>ns</sup>	5.885 <sup>ns</sup>	2.138 <sup>ns</sup>
มะพร้าวน้ำหอม					
<b>ปัจจัยที่เกษตรกรได้รับการสนับสนุนจากการเข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตร แบบแปลงใหญ่</b>					
องค์ความรู้และเทคโนโลยีที่เหมาะสม	0.077 <sup>ns</sup>	0.553 <sup>ns</sup>	0.272 <sup>ns</sup>	0.612 <sup>ns</sup>	0.247 <sup>ns</sup>
ปัจจัยการผลิตทางการเกษตร	0.919 <sup>ns</sup>	0.214 <sup>ns</sup>	1.083 <sup>ns</sup>	3.458 <sup>ns</sup>	0.876 <sup>ns</sup>
การสนับสนุนด้านการตลาด	0.397 <sup>ns</sup>	0.569 <sup>ns</sup>	1.405 <sup>ns</sup>	0.326 <sup>ns</sup>	1.276 <sup>ns</sup>
<b>ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับระบบส่งเสริมการเกษตร แบบแปลงใหญ่</b>					
ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับระบบส่งเสริมการเกษตร แบบแปลงใหญ่	0.189 <sup>ns</sup>	0.526 <sup>ns</sup>	7.009 <sup>*</sup>	1.210 <sup>ns</sup>	0.244 <sup>ns</sup>

\* P ≤ 0.05

### คุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวน้ำหอมที่เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตร แบบแปลงใหญ่ ในอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

จากการวิจัย พบว่า คุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวน้ำหอมที่เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตร แบบแปลงใหญ่ ในอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี โดยรวมทุกด้านเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.47) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Nilarak, S. (2015) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยาง ภายในเขตพื้นที่ จังหวัดตราด ผลการศึกษาโดยภาพรวม พบว่า เกษตรกรชาวสวนยาง ภายในเขตพื้นที่ จังหวัดตราด มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวน้ำหอม มีคุณภาพชีวิตตามลำดับ ดังนี้

(1) คุณภาพชีวิตในด้านความสัมพันธ์ทางสังคม โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (2.74) ในระยะเวลาการเข้าร่วมโครงการเกษตรกรได้ดำเนินกิจกรรมต่างๆ เช่น การอบรม การศึกษาดูงาน เป็นต้น ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน มีการแสดงความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ ทัศนคติระหว่างกันภายในกลุ่มแปลงใหญ่ วิทยากรจากหน่วยงานต่างๆ จนเกิดความคุ้นเคยและสร้างความสนิทสนม ย่อมส่งผลให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน จนก่อให้เกิดความสามัคคี ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์เดียวกันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว และผู้อื่นในชุมชนตามแนวคิดของ Walton (1973) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบคุณภาพชีวิตการทำงานร่วมกันและความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น การทำงานร่วมกัน เป็นการที่ผู้ปฏิบัติงานเห็นว่าตนเองมีคุณค่า สามารถปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จ

ได้ มีการยอมรับและร่วมมือกันทำงานอย่างดี ทำงานที่ช่วยเหลือซึ่งกันและกันมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน ให้ความสำคัญกับการทำงานร่วมกันที่ดีในองค์กร ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ LaLaeng, P. (2013) ได้ ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนปาล์มในในพื้นที่ภาคใต้ ผลการศึกษาพบว่าคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคมคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง

(2) คุณภาพชีวิตในด้านการพัฒนาตนเอง พบว่า มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (2.45) เกษตรกรมีส่วนร่วมในการกำหนดและวางแผนกิจกรรมต่างๆ ในการเพิ่มพูน ทักษะ ประสบการณ์ ความรู้ต่างๆ ด้วยตนเอง ทั้งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน รวมไปถึงการศึกษาหาข้อมูลข่าวสาร ความรู้ ที่เกี่ยวข้องกับการการปลูกมะพร้าว น้ำหอม จากทางช่องทางอื่นๆอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำมา พัฒนาการปลูกมะพร้าว น้ำหอมและการประกอบอาชีพทางการเกษตรของตนเองให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งเป็นไปตามการศึกษาคุณภาพชีวิตของ Flanagan (1978) ในด้านการพัฒนาตนเอง ด้านการพัฒนาด้านสติปัญญา ได้แก่ การเรียนรู้ การเข้าศึกษาในสถาบันการศึกษา การได้รับความรู้ มีความสามารถทางสมอง สามารถแก้ไขปัญหา และมีความเข้าใจในด้านต่างๆ ของชีวิตมากขึ้น

(3) คุณภาพชีวิตในด้านการทำงาน พบว่า มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (2.52) เกษตรกรมีการวางแผนการบริหารจัดการการทำงาน สามารถตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับการปลูกมะพร้าว น้ำหอมของตนเอง นอกจากนี้ยังพบว่าเกษตรกรสามารถจัดการปัจจัยการผลิต กระบวนการผลิต รวมถึงเครื่องมือ และอุปกรณ์ต่างๆ ให้มีเพียงพอและมีความปลอดภัยต่อการปฏิบัติงาน เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน นำไปสู่การประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพของตนเองตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ และการเป็นที่ยอมรับ จากปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้คุณภาพชีวิตของเกษตรกรดีขึ้น ตามแนวคิดของ Walton (1973) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบคุณภาพชีวิต ผู้ปฏิบัติงานควรจะอยู่ในสภาพแวดล้อมทางด้านร่างกายและสิ่งแวดล้อมของการทำงานที่มีความปลอดภัย ป้องกันอุบัติเหตุและไม่เกิดผลเสียต่อสุขภาพ มีความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน มีการพัฒนาโอกาสที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จในองค์กร หรือในสายงานอาชีพอันเป็นที่ยอมรับของผู้ร่วมงาน ครอบครัวหรือผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ เป็นผลให้บุคคลประสบความสำเร็จในชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kosol, K. (2012) ศึกษาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางในยุคเศรษฐกิจถดถอย : ศึกษากรณีจังหวัดสุราษฎร์ธานีและนครศรีธรรมราช พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับคุณภาพชีวิตเฉลี่ยสูงสุดในระดับมาก ในด้านชีวิตการทำงาน

(4) คุณภาพชีวิตในด้านเศรษฐกิจ พบว่า มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย (2.18) เนื่องจากจะเห็นว่า การประกอบอาชีพการปลูกมะพร้าว น้ำหอมของเกษตรกรจะทำให้มีรายได้เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน แต่ด้วยต้นทุนการผลิต เช่น ปุ๋ย สารเคมี ค่าแรงงาน และค่าวัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ ประกอบกับราคามะพร้าว น้ำหอมที่มีความไม่แน่นอนขึ้นลงตามสถานการณ์ต่างๆ ทำให้รายได้ที่ได้จากการทำสวนมะพร้าว น้ำหอมมีความไม่แน่นอนอาจจะไม่เพียงพอต่อความต้องการในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตในด้านอื่นๆ เช่น การออมเงิน หรือการบริหารจัดการเงินเพื่อนำไปทำกิจกรรมอย่างอื่นตามความ

ต้องการของเกษตรกรและครอบครัว ส่งผลต่อความมั่นคงทางสถานะทางเศรษฐกิจ ซึ่งสาเหตุเหล่านี้ทำให้เกษตรกรมีระดับคุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Thaikhram, A. (2010) ได้ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของเกษตรกร : กรณีศึกษาเกษตรกร ปลูกไม้ยูคาลิปตัสในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับคุณภาพชีวิตเฉลี่ยในระดับสูง ในด้านภาวะเศรษฐกิจ

**ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร ปัจจัยทางเศรษฐกิจของเกษตรกร ปัจจัยที่เกษตรกรได้รับการสนับสนุนจากการเข้าร่วมโครงการฯ และความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับระบบส่งเสริมการเกษตร แบบแปลงใหญ่กับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร**

จากการวิจัย พบว่า 1) ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร ด้านระยะเวลาการเข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตร แบบแปลงใหญ่มะพร้าวน้ำหอม มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2) ปัจจัยทางเศรษฐกิจของเกษตรกร ด้านลักษณะการถือครองที่ดินในการปลูกมะพร้าวน้ำหอมมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตด้านการพัฒนาตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านรายได้จากการปลูกมะพร้าวน้ำหอม มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านรายจ่ายในการปลูกมะพร้าวน้ำหอม มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตด้านการพัฒนาตนเอง และคุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับระบบส่งเสริมการเกษตร แบบแปลงใหญ่ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตด้านการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

### **ข้อเสนอแนะ**

การวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวน้ำหอมที่เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตร แบบแปลงใหญ่ ในอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. คุณภาพชีวิตด้านการพัฒนาตนเอง พบว่า ในเรื่องการศึกษา เรียนรู้ หาข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการปลูกมะพร้าวน้ำหอม ผ่านสื่อออนไลน์และแอปพลิเคชันของเกษตรกรเป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ผู้จัดการแปลง และสมาชิกแปลงใหญ่ควรรหาแนวทางโดยการใช้สื่ออื่นๆ ในการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารให้หลากหลายและเหมาะสมกับอายุและระดับการศึกษาของกลุ่มเป้าหมาย เช่น วิดีโอ เอกสารรูปภาพ การทำแปลงสาธิต การเยี่ยมเยียน การถ่ายทอดความรู้รายบุคคล เป็นต้น หรือประสานงานขอความอนุเคราะห์จากหน่วยงานต่างๆ เช่น กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด ให้การสนับสนุนเพิ่มเติม

2. คุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจ พบว่า ในเรื่องความพึงพอใจกับช่องทางการตลาดในการจำหน่ายมะพร้าวน้ำหอมของเกษตรกรเป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรยังไม่พอใจกับช่องทางการตลาดในการจำหน่ายมะพร้าวน้ำหอม ดังนั้นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และผู้จัดการแปลง ควรให้ความสำคัญในการรวมกลุ่ม ต้องสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ และให้เห็นถึงประโยชน์ของการรวมกลุ่มเป็นเกษตรแปลงใหญ่อย่างเป็นรูปธรรมชัดเจนเพื่อให้เกษตรกรให้ความสำคัญ และตระหนักถึงการรวมกลุ่ม

3. คุณภาพชีวิตด้านการทำงาน พบว่า ในเรื่องการปลูกมะพร้าวน้ำหอมทำให้สามารถเรียนรู้ และถ่ายทอดประสบการณ์ในการปลูกมะพร้าวน้ำหอมให้กับผู้ที่สนใจทั่วไป หรือเพื่อนบ้านในชุมชนได้เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ผู้จัดการแปลง ควรให้การฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ เรื่องทักษะการพูด การถ่ายทอดความรู้ของตนเอง ให้แก่ เกษตรกร และให้เกษตรกรได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกษตรกรสามารถถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ของตนเองให้แก่ผู้อื่นได้ เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านการทำงานของตนเอง

4. ปัจจัยที่เกษตรกรได้รับการสนับสนุนจากการเข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตร แบบแปลงใหญ่ ด้านการสนับสนุนด้านการตลาด พบว่า เกษตรกรยังไม่ค่อยสนใจเข้าร่วมรับการสนับสนุนด้านการตลาด ดังนั้นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ผู้จัดการแปลง และสำนักงานพาณิชย์จังหวัด ควรประชุมหารือร่วมกัน วิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และความต้องการ เพื่อหาแนวทางที่ทำให้เกษตรกรสนใจเข้าร่วมรับการสนับสนุนด้านการตลาดมากขึ้น

## References

- Damnoen Saduak District Agriculture Office Ratchaburi Province. (2020). *Farmer database of large-scale agricultural extension system project*. Ratchaburi : Ministry of Agriculture and Cooperatives.
- Ekakul, T. (2000). *Research Methods in Behavioral Sciences and Social Sciences*. Ubon Ratchathani : Ubon Ratchathani Rajabhat Institute.
- Flanagan, J. C. 1978. A research approach to improving our quality of life. *American Psychologist*.
- Janpan, P. (1997). *Working with people*. Bangkok. Ministry of Labor and Social Welfare : Political Science Association of Thammasat University under the Royal Patronage of His Majesty the King.

- Kosol, K. (2012). *Quality of Life of Rubber Farmers in the Recession Era. : A case study of Surat Thani Province and Nakhon Si Thammarat*. Bangkok : National Institute of Development Administration.
- LaLaeng, P. (2013). *Quality of life education and factors influencing the quality of life of oil palm farmers in the southern region*. Chiang Mai : Maejo University.
- Nilarak, S. (2015) *Quality of life of rubber farmers in Trat Province*. Chonburi : Burapha University.
- Thaikham, A. (2010). *Quality of Life of Farmers: A Case Study of Farmers. Plant eucalyptus trees in the eastern region*. Bangkok : Thammasat University.
- Walton, Richard E. 1973. *Quality of Working Life: What is it?*. Sloan Management Review.